

Itsenäisen Suomen kielet

Matti Räsänen

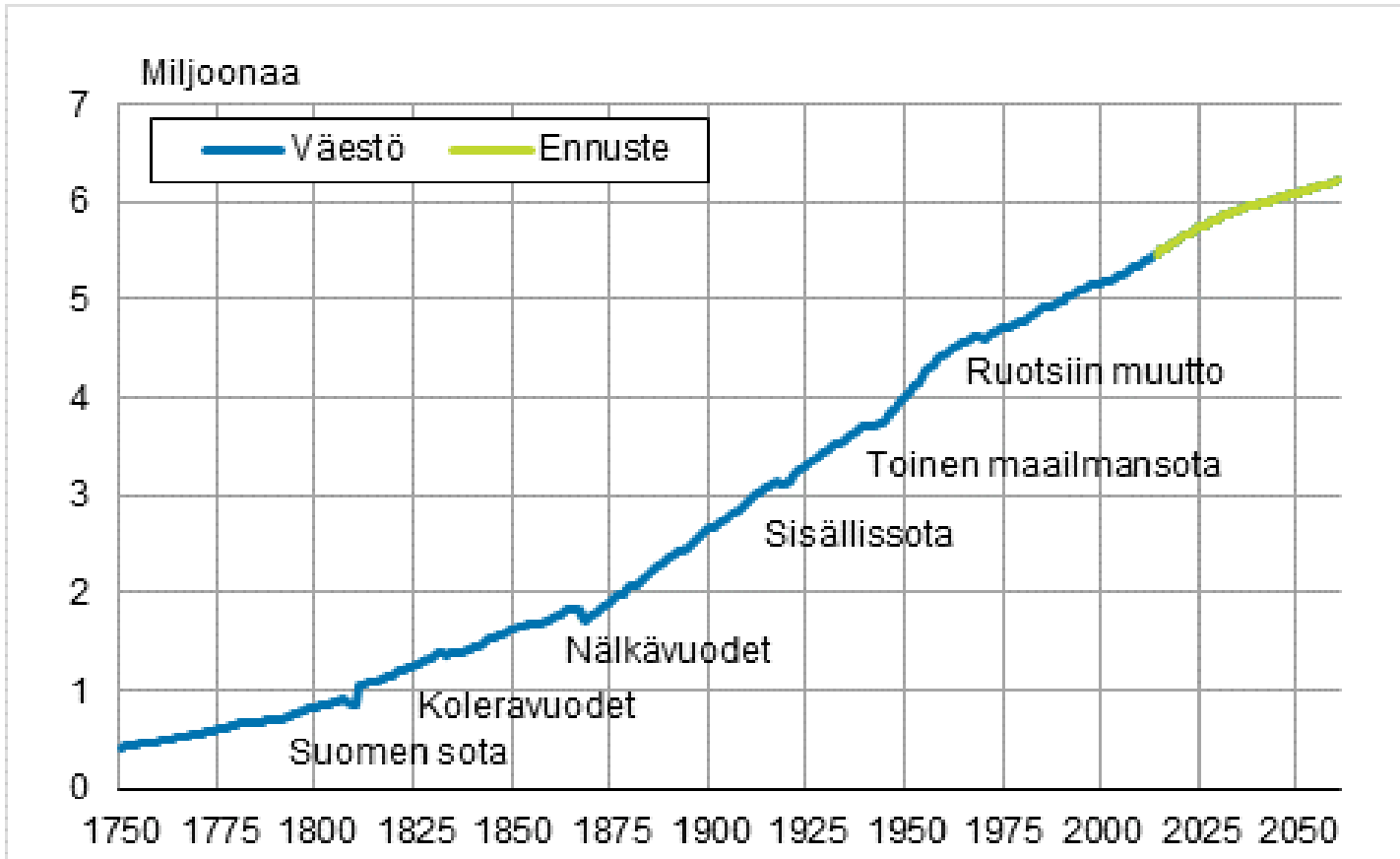
Kielineuvoston seminaari

Tukholma

28.3.2019

Väestönkehitys vuosina 1749-2050

<http://www.stat.fi/org/tilastokeskus/vaestonkehitys.html>

Suomen, ruotsin ja saamen puhujamäärät 1880–2016

Vuosi	Suomi	Ruotsi	Saame
1880	1 756 381	294 876	961
1900	2 352 990	349 733	1336
1920	2 754 228	340 963	1603
1940	3 327 534	353 985	2345
1960	4 108 269	330 538	1312
1980	4 476 807	300 482	1342
2000	4 788 497	291 657	1734
2010	4 857 903	291 153	1832
2016	4 857 795	289 540	1969

Suomen, ruotsin ja saamen puhujamäärät 1880–2016

Vuosi	Suomi	Ruotsi	Saame
1880	1 756 381	294 876	961
1900	2 352 990	349 733	1336
1920	2 754 228	340 963	1603
1940	3 327 534	353 985	2345
1960	4 108 269	330 538	1312
1980	4 476 807	300 482	1342
2000	4 788 497	291 657	1734
2010	4 857 903	291 153	1832
2016	4 857 795	289 540	1969

Suomen, ruotsin ja saamen puhujamäärät 1880–2016

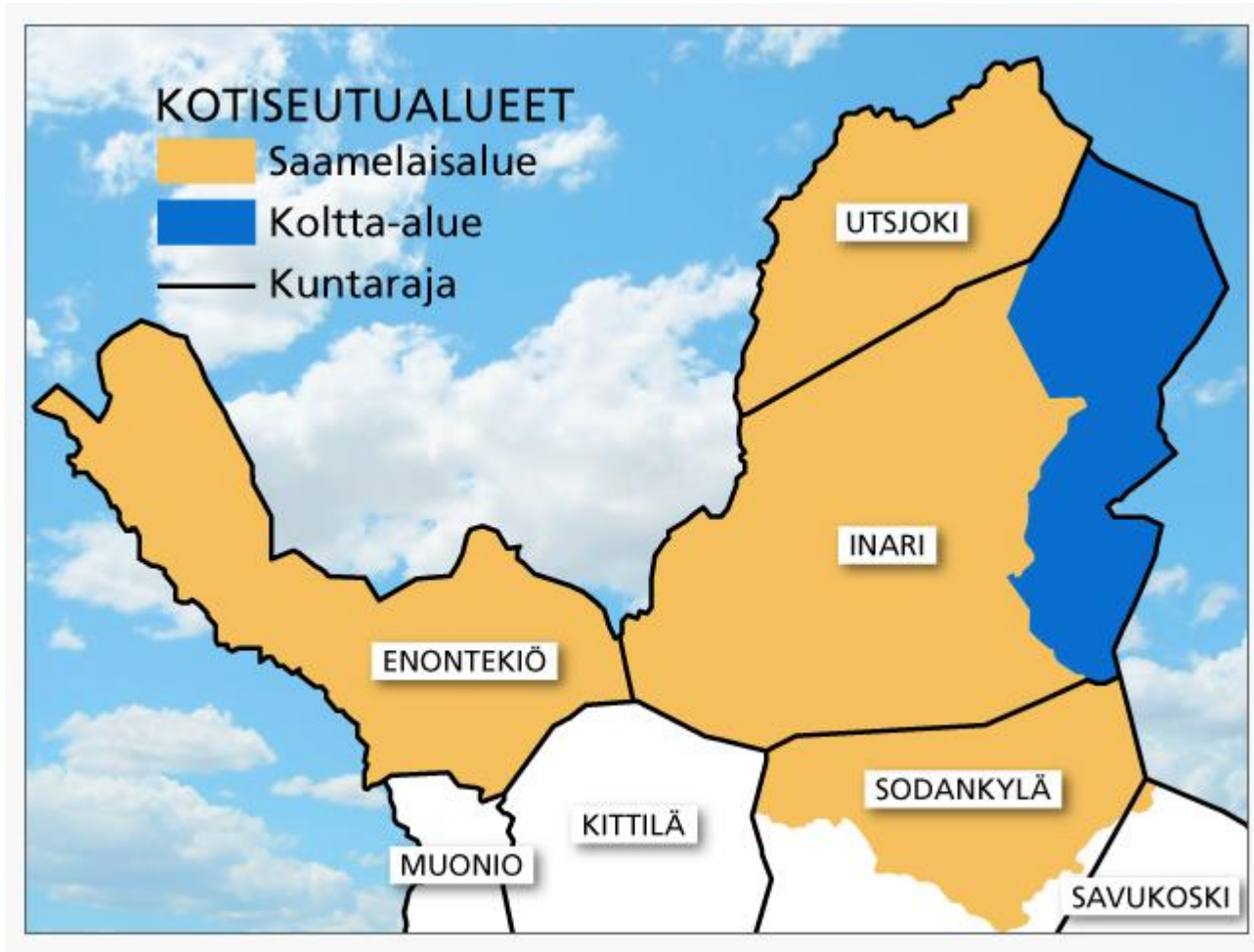
Vuosi	Suomi	Ruotsi	Saame
1880	1 756 381	294 876	961
1900	2 352 990	349 733	1336
1920	2 754 228	340 963	1603
1940	3 327 534	353 985	2345
1960	4 108 269	330 538	1312
1980	4 476 807	300 482	1342
2000	4 788 497	291 657	1734
2010	4 857 903	291 153	1832
2016	4 857 795	289 540	1969

Suomen, ruotsin ja saamen puhujamäärät 1880–2016

Vuosi	Suomi	Ruotsi	Saame
1880	1 756 381	294 876	961
1900	2 352 990	349 733	1336
1920	2 754 228	340 963	1603
1940	3 327 534	353 985	2345
1960	4 108 269	330 538	1312
1980	4 476 807	300 482	1342
2000	4 788 497	291 657	1734
2010	4 857 903	291 153	1832
2016	4 857 795	289 540	1969

Saamelaisten kotiseutualue

Kuvankaappaus sivulta: <https://www.samediggi.fi/ydintehtava/>

Saamelaisten osuus kunnan asukkaista:

- Utsjoki 70 %
- Inari 30 %
- Enontekiö 19 %
- Sodankylä 4 %

Asukasluku:

- Utsjoki 1 242
- Inari 6 869
- Enontekiö 1 893

Karjalan kieli ja sen murteet

Suomen kielen ns. karjalaismurteet (sininen ja lila)

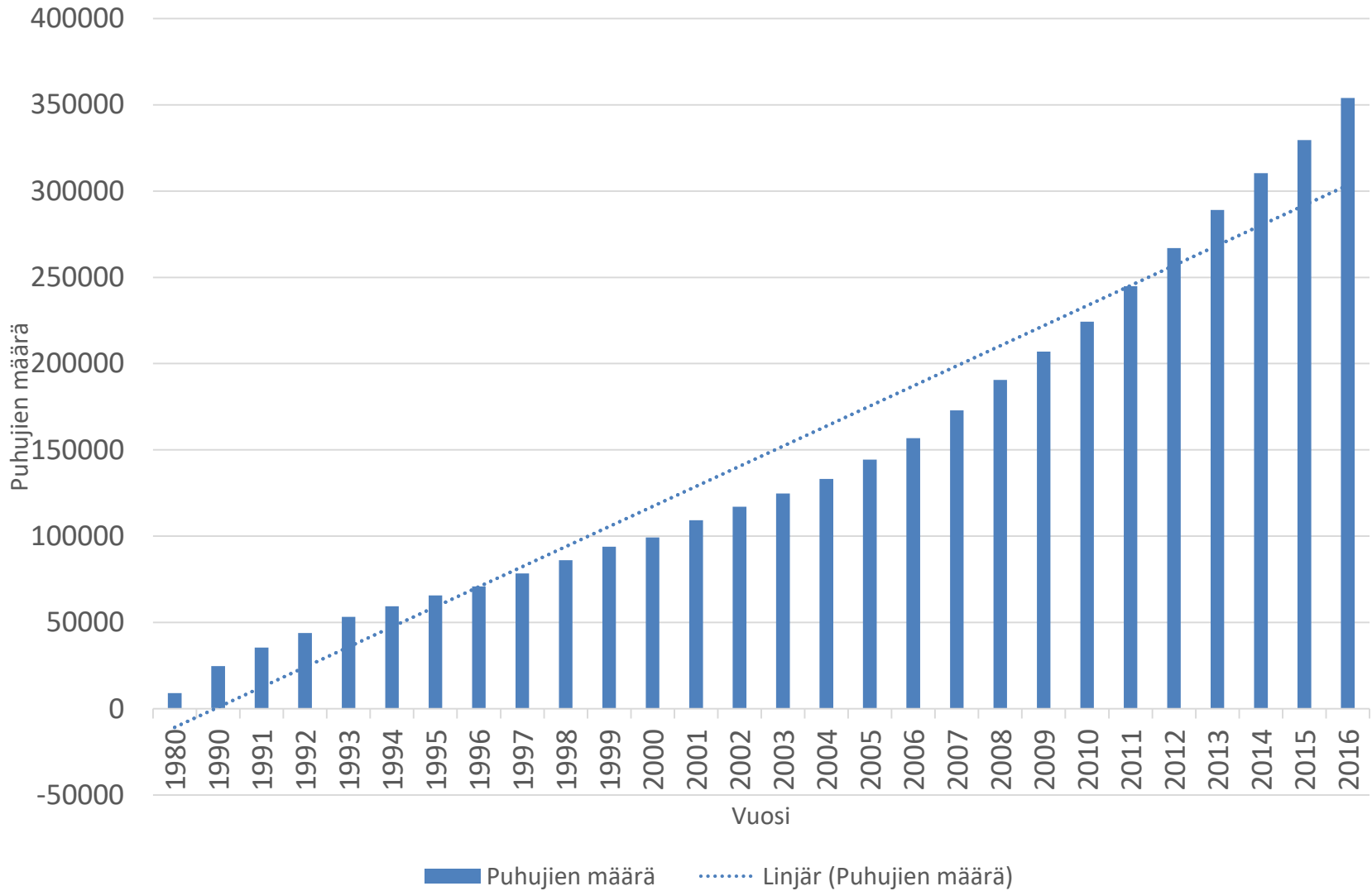
Kartta: kotus.fi

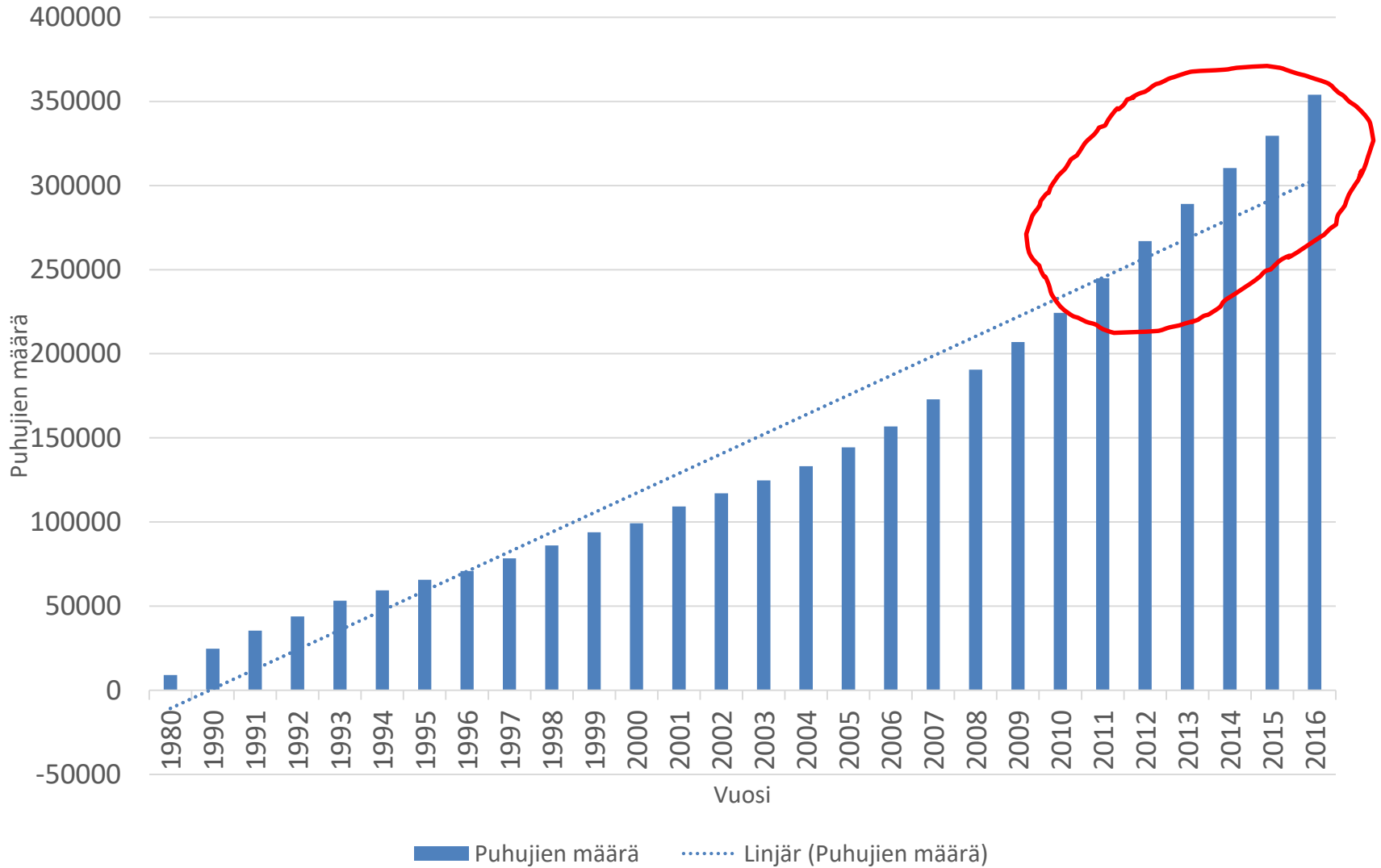
Vieraskielisten määrä 1990–2016

Vuosi	Puhujia
1990	24783
1995	65649
2000	99227
2005	144334
2006	156827
2007	172928
2008	190538
2009	207037
2010	224388
2011	244827
2012	266949
2013	289068
2014	310306
2015	329562
2016	353993

Vieraskielisten puhujamäärän kehitys 1980–2016

Vieraskielisten puhujamäärän kehitys 1980–2016

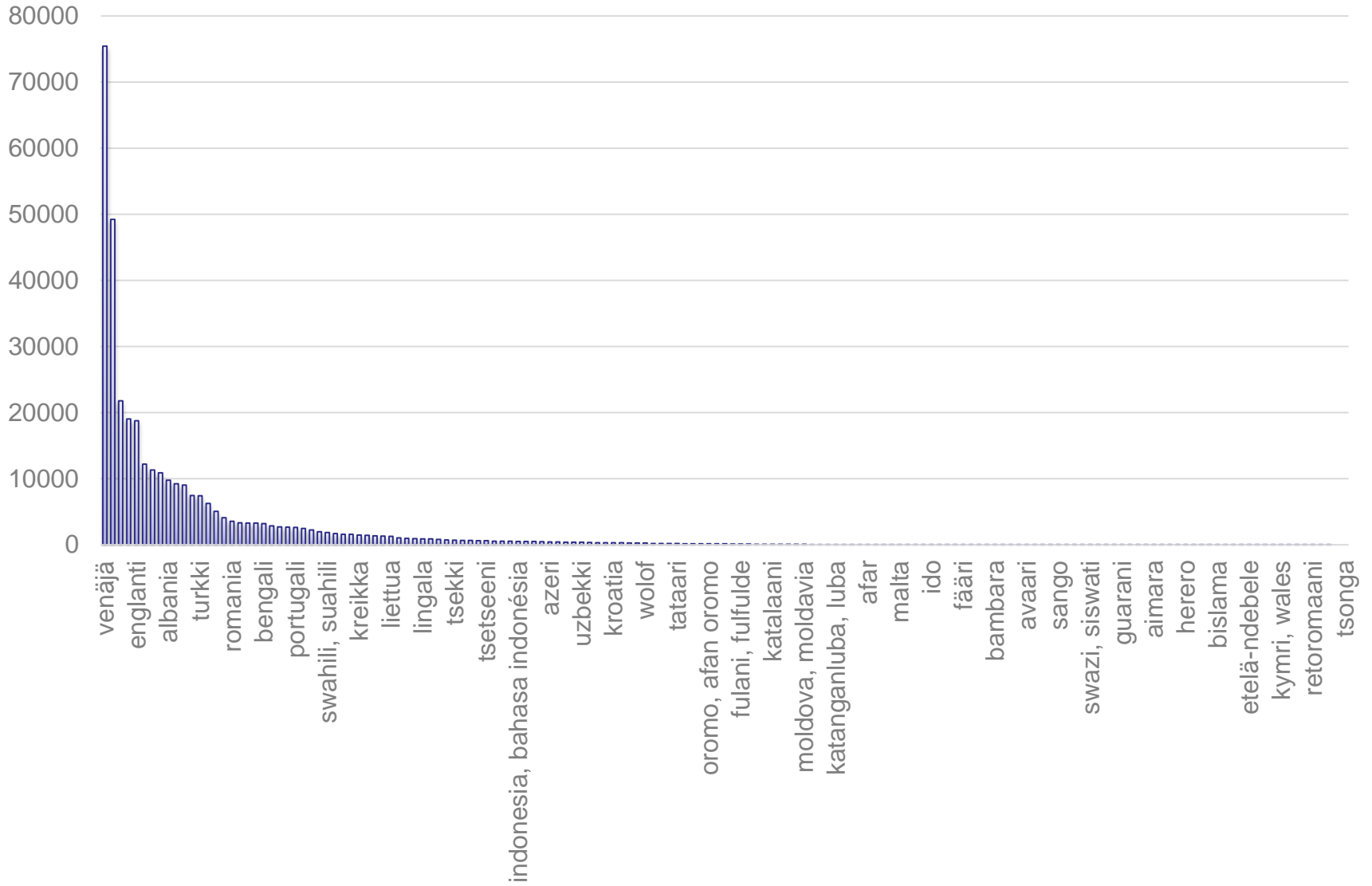

Kielten puhujamäärien kehitys 1990–2016

(yleisyysjärjestys vuoden 2016 tilanteen mukaisena)

	vuosi 1990	2000	2010	2016
venäjä	3884	28205	54559	75444
viro	1394	10176	28493	49241
arabia	1138	4892	10415	21783
somali	0	6454	12985	19059
englanti	3569	6919	12855	18758
kurdi	179	3115	8032	12226
kiina	790	2907	7546	11334
persia, farsi	291	1205	5020	10882
albania	0	3293	7113	9791
vietnam	1643	3588	5637	9248

Puhujamäärien jakauma

Havainnollistuksia vieraskielisten määrästä 2016

Vieraskielisten määrä 353 993, tilastoituja kieliä 157

- 10 yleisimmän kielen puhujia 237 766 eli 67 %
- 20 yleisimmän kielen puhujia 290 544 eli 82 %
- 30 yleisimmän kielen puhujia 314 875 eli 89 %

- 60 yleisimmällä kielellä 337 777 puhujaa eli 95 % vieraskielisistä
- Lopuille kielille (määrä ~100–400?) jää yhteensä 16 216 puhujaa

Väestötieteelliset tosiot

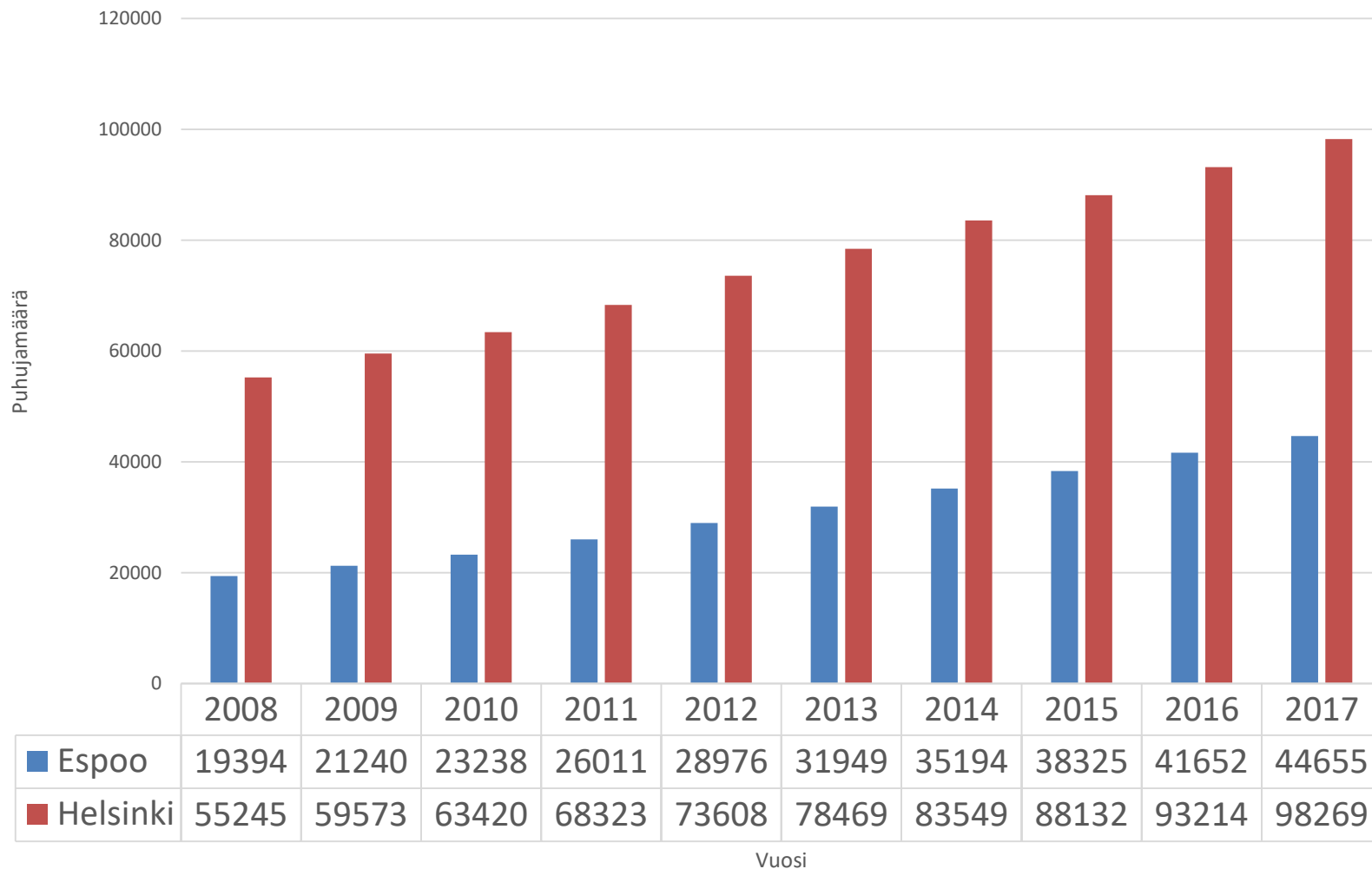
1. Kaupungistuminen on yleismaailmallinen trendi (jota Suomikin seuraa)
2. Maahanmuutto suuntautuu kaupunkeihin
3. Kaupunkien kielimaisema on värikkäämpi kuin maaseudun (pätee aina)

Vieraskielisten määrä kunnissa 1990 ja 2016

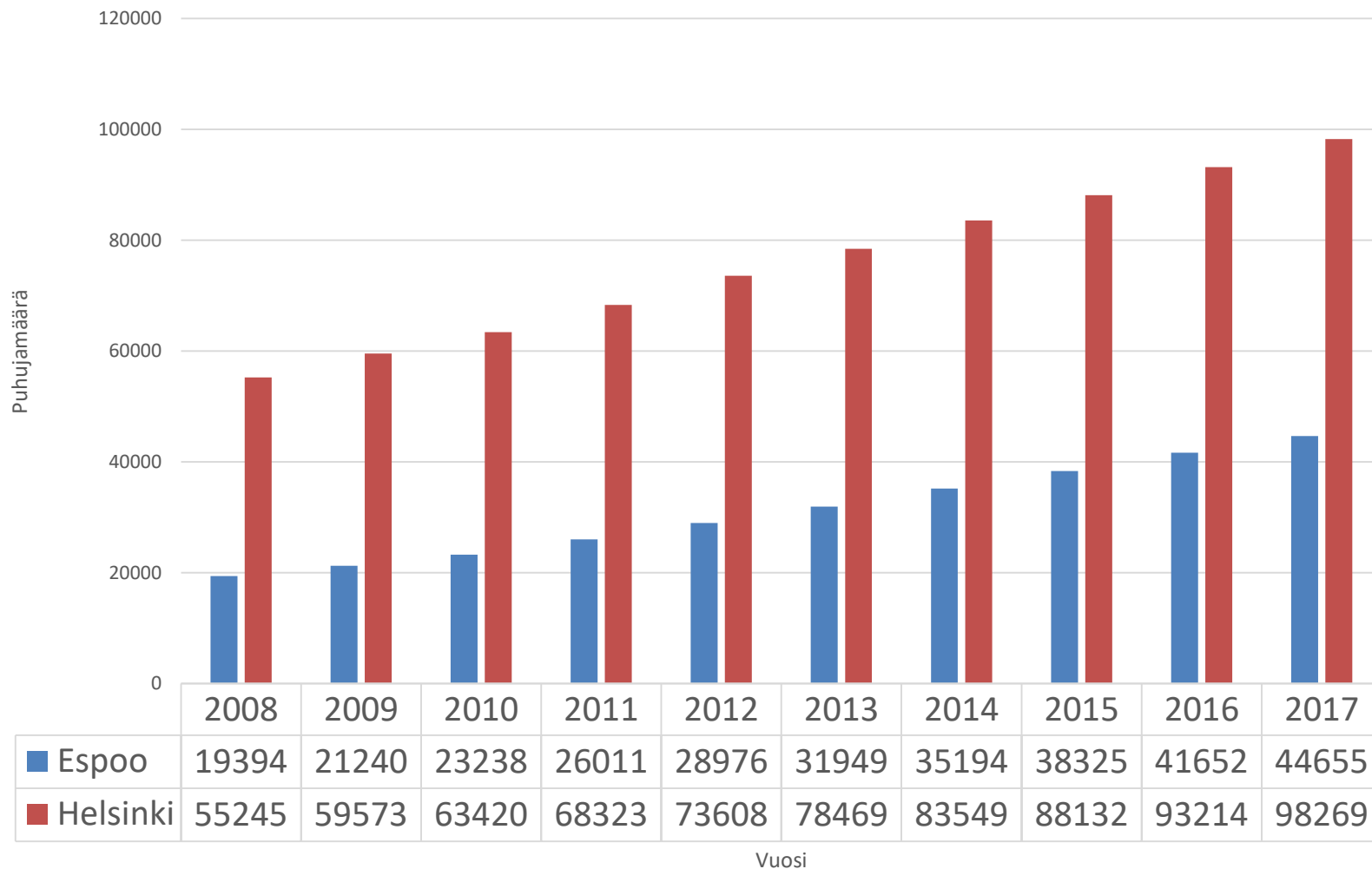
(Suomessa on 311 kuntaa vuonna 2019)

Vieraskielisten määrä	Kuntien määrä	
	1990	2016
0	13	-
≤ 5	105	3
≤ 10	166	6
≤ 20	213	26
≤ 100	277	139

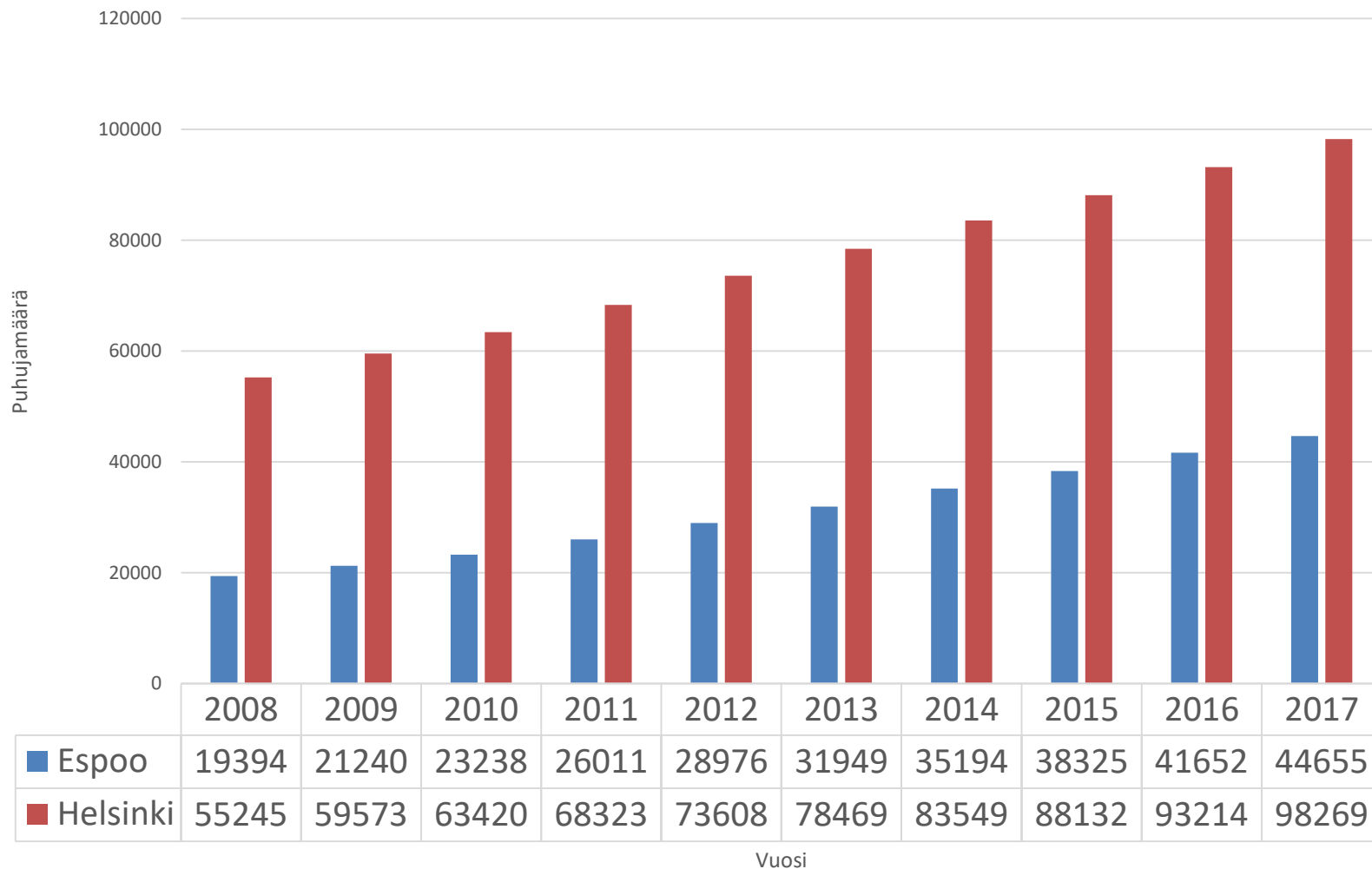
Vieraskieliset Espoossa ja Helsingissä 2008-2017

Vieraskieliset Espoossa ja Helsingissä 2008-2017

Vieraskieliset Espoossa ja Helsingissä 2008-2017

Kaupungit vetävät väkeä

Vuonna 1990

- 5 kaupungissa yli 1 000 vieraskielistä: Tampere 1 027, Turku 1 297, Vantaa 1 631, Espoo 2 271, Helsinki 7 827

Vuonna 2016

- 43 kaupungissa yli 1 000 vieraskielistä (näissä asuu yhteensä 310 125 muunkielistä)

Kielelliset oikeudet tulevaisuudessa

Kysymyksiä:

- Muut kotoperäiset kielet kuin saame ja viittomakielet?
- Muut kielet?
- Englannin kielen vyöry palvelu~asiointikielenä?
- Ruotsin kielen asema?

- Erilliskysymys: valtiollinen kielipoliittinen ohjelma?

Ennuste 2030

- ❑ **Suomen kielen asema** ”ihan ok”. Kielen käyttöalan kaventumisesta (ja kielen laadun heikkenemisestä) nuristaan nykyistä voimakkaammin, myös viranomaispalveluissa.
- ❑ **Ruotsin kielen käyttöala** kapenee vuoteen 2030 suunnilleen samaa tahtia kuin tähänkin saakka. Aiheuttaa (osassa väestöä) tyytymättömyyttä. Rinnakkaiskielisyyden kasvu tosin voi kääntää suunnan.
- ❑ **Vieraskielisten kielelliset oikeudet.** Ei olennaisia säädösmuutoksia. Yhden kotoperäisen vähemmistökielen asemaan parannusta, ehkä erillislaki tai sen tapainen.
- ❑ **Englannin kielen käyttöala** on laajentunut huomattavasti. Käyttöalan laajentumiseen ei kiinnitetä enää huomiota. Varsinkin ei-julkisissa palveluissa ja liike-elämässä englannin kielen aseman kyseenalaistamista pidetään lapsellisena tai julkeana. Englannin kieli ei tarvitse sääntelyä, koska se on *de facto* ”virallinen kieli”.

Kiitos!

matti.rasanen@kotus.fi